

عتیق رحیمی داستان نویس افغان (۱) با دریافت بلندترین جایزه ادبی "گانکور" سال ۲۰۰۸ فرانسه، برای افغانستان و ادبیاتش افتخار جاودان کمائی نمود

Photo : Le nouvel Observateur

این جایزه بلند مرتبت اکادمی ادبیات فرانسه برای کتاب "سنگ صبور" عتیق رحیمی اهدا گردید که ما از دل برای خودش و برای افغانستان عزیز تبریک می گوئیم.

برای اهدای این جایزه ادبی که به جایزه "اکادمی گانکور" معروف است، هر سال یک بار به برترین اثر ادبی داده می شود.

این جایزه از سال ۱۹۰۳م به اینسو از طرف اکادمی گانکور (Académie Goncourt) که در سال ۱۹۰۰م تأسیس گردیده، به بهترین اثر داستانی داده می شود که به زبان فرانسوی نوشته و نشر شده باشد.

هر سال در کشور فرانسه بین ۶۵۰ تا ۷۵۰ کتاب و اثر ادبی به چاپ میرسد و در ماه سپتمبر هر سال از بین این کتابها صرف پانزده اثر بهترین سال که به زبان فرانسوی نوشته شده باشد توسط سخت گیرترین هیئت ژوری برای کاندید شدن جهت جایزه ادبی سال انتخاب می شود. بعد از هفته ها مطالعه، مذاقه و بر رسی آثار مذکور توسط رای دهی سری از پانزده اثر نه (۹) اثر بهترین انتخاب می گردد. بعداً به همین منوال از نه اثر به چهار اثر میرسد و پس از آن در ماه نومبر، این چهار اثر از طرف هیئت ژوری با صلاحیت ده نفره که همه از نویسندگان نخبه، ادبی بلند مرتبت و اهل ادب و هنر تشکیل شده است مورد بررسی و رای دهی سری قرار می گیرند. و به روز دهم نومبر که مهمترین روز برای تعیین نهائی بهترین اثر است، بعد از بحث و مذاقه و بلاخره با رای دهی سری برنده این جایزه بزرگ برای فرانسه و جهان اعلان می گردد.

بلاخره عتیق رحیمی نویسنده افغان عین جایزه پر طنطنه ای را بدست آورد که نویسنده معروف و با حیثیت فرانسه مارگریت دیورس (Marguerite Duras) گرفته بود و عتیق خوشدار آثار او بود.

عتیق رحیمی عموماً داستان هایش را به زبان مادری، دری، و زبان کشورش افغانستان می نویسد ولی این بار برای اینکه بتواند از سرحد تابو (ممنوعات) های جامعه اش بنام عفت کلام و اخلاق نویسنده گی و... و... پا فراتر نهد و اسرار دلش را روی صفحه کاغذ بریزد، زبان فرانسوی را انتخاب میکند و با توانائی خاص خودش، در روان یک زن حلول می کند و گوشه های بسیار خصوصی یک زن را با مهارت تام در این اثرش که اولین تألیفش به زبان فرانسوی است، بیان می کند و زیبا قصه های وطنش را (که همیشه جنگ و تفنگ نیست)، به مردمان جهان حکایت میکند.

عتیق رحیمی در سال ۱۳۴۱ هجری شمسی (۱۹۶۲م) در شهر کابل در یک خانواده هنرور و هنر پرور دیده به جهان گشود.

تحصیلات اش را در لیسه عالی استقلال کابل (یگانه لیسه فرانسوی برای پسران) به پایان رسانید. و تحصیلات عالی اش در رشته ادبیات مدرن فرانسوی و سینماتوگرافی تا درجه دکتورا در پوهنتون های رووان (Rouen) و پاریس (Paris) موفقانه به اكمال رسانید.

عتیق رحیمی چندی بعد از کودتای خانه برانداز و ویرانگر ۷ ثور کمونیستی در افغانستان، مانند میلیون ها هموطنش خانه و کاشانه را رها کرد و به کشور فرانسه پناهنده شد، و تا امروز در آن کشور حیات بسر می برد.

آثار قبلاً نشر شده عتیق رحیمی عبارت اند از داستان (خاک و خاکستر) ، (هزار خانه خواب و اختناق) و داستان (بازگشت تصویری) " داستان بازگشت افسانوی یک افغان مهاجر به وطن است" که همه به زبان زیبای دری چاپ شده اند.

آثار سینمایی اش " فلم معروف زندگی محمد ظاهر شاه پادشاه افغانستان در هجرت" است بنام (Royaume de l'Exil) و فلم "خاک و خاکستر" به زبان فرانسوی (Terre et cendres) است، که در سال ۲۰۰۴ اکتیل مطالای ظفر را در فستیوال کان (Cannes) فرانسه بدست آورد. این نخستین افتخار هنری عتیق رحیمی بود که به سراغش آمد. از کارهای مهم کلتوری او اساسگذاری یک نهاد فرهنگی به کمک دوستان فرانسوی اش در کابل است که بایست از یکسو سهولت نشرات آثار نویسندگان را مهیا می ساخت و از جانب دیگر در تربیه ژورنالیستان آزاد مانند ژورنالیستان جهان آزاد همت می گماشت. ولی به اثر عدم همکاری ارگان های دولتی و بی لطفی مقامات فرهنگی و کلتوری و کم توجهی هم رهانش به سقوط مواجه شد.

کار بزرگ دیگر عتیق رحیمی که در تاریخ معاصر افغانستان از آن به نکویی یاد خواهد شد اظهارات بجا و موثر او منحصبت برنده و صاحب مهمترین جایزه ادبی فرانسه برای ممانعت از بازگشتاندن پنجاه و چهار نفر دختران و پسران جوان افغان بود که در فردای روز دریافت جایزه اش که کمره های تمام رسانه ها به طرف او بودند و میکروفون ها آماده شنیدن صدایش، با صدای رسا از دولت فرانسه دعوت نمود ، از خروج جبری این جوانان افغان که بصورت غیر قانونی وارد فرانسه شده بودند، صرف نظر نماید. او از دولت فرانسه تقاضا نمود که برای این جوانان پناهندگی سیاسی بدهند همانگونه که ۲۸ سال پیش به او داده اند.

او از طریق سازمان "معارف بدون سرحد" این اعلامیه را به توجه مقامات دولتی کشور فرانسه صادر کرد و افزود: " اگر شما این جوانان را از کشور تان بیرون برانید و به وطن شان برگردانید، از یکسو آنها را به پذیرفتن یک آینده نا مطمئن ، تاریک و نامعلوم محکوم می سازید، و از جانب دیگر بدست بنیادگرای مذهبی می سپارید تا آنها را در عالم نامیدی مغزشوئی نمایند و از آنها عناصر افراطی مذهبی بیار آورند."

عتیق رحیمی در این اعلامیه اش افزود: " برای پیروز شدن بر تاریکی و جهالت سلاح های مختلف در دست داریم ولی سلاح مطمئن ترین و موثر ترین معارف است. اگر به این جوانان مثلیکه در ۱۹۸۵ به درخواست پناهندگی من جواب مثبت دادید، آرزوی ماندن آنها را هم بپذیرید، به یقین کشور فرانسه با کمک به آنها و دادن تعلیم و تربیه به آنها از سقوط ایشان در ویرانی و جهالت جلوگیری خواهد کرد."

به نظر من این پیشنهاد عتیق رحیمی نویسنده افغان به شهرت دیموکراسی فرانسه که مهد حقوق بشر است کمک نمود چه در عکس آن در پهلوی دولت آخندی ایران قرار می گرفت. با یک فرق که فرانسه این جوانان را با عزت و با طیاره می فرستاد و ایران پناهندگان افغان را با بی عزتی و پای پیاده می راند.

پایان

*****
*****

(۱) من در عنوان نوشته ام و در چندین جای دیگر عمدتاً از اسم (افغان) و نام (افغانستان) به تکرار یاد کرده ام. این به خاطر آن است که دوستان ایرانی ما که به بودن نویسندگان و مردان نامور افغانستان عادت کرده اند اقلأ عتیق رحیمی را از ما نربانند. و فردا نگویند و ننویسند که عتیق رحیمی ایرانی و از ایران است و پدر کلانش با زنی از تبار مازندران عروسی کرده بود و در فلان شهرک و در فلان استان زندگی میکرد.